

Τρίτη 5 Απριλίου 2011
www.geostrategy.gr

Χωρίς λύση για τη Λιβύη η Σύνοδος του Λονδίνου

Καμία ουσιαστική πρόταση στο Λονδίνο

Η διεθνής διάσκεψη του Λονδίνου για την κατάσταση στη Λιβύη δεν έδωσε απαντήσεις στα μεγάλα ερωτήματα, που αφορούν την τύχη του καθεστώτος, των αντικαθεστωτικών και του μελλοντικού status της χώρας. Ούτε το σενάριο της διχοτόμησης της χώρας, σε ανατολική και δυτική Λιβύη, συζητήθηκε, αλλά ούτε και η επιβεβαίωση ότι η διεθνής κοινότητα θέτει ως αντικειμενικό σκοπό την άμεση απομάκρυνση του Muammar Qaddafi..

Η συμφωνία περί «συνέχισης της στρατιωτικής αποστολής στη Λιβύη, έως ότου ο Λίβυος ηγέτης συμμορφωθεί με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ (1970 και 1973), ώστε να εξασφαλισθεί η προστασία των Λίβυων πολιτών» αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο διχοτόμησης της χώρας, καθώς στο άμεσο μέλλον, είναι πιθανή η αλλαγή της στάσης του Λίβυου ηγέτη σε ότι αφορά τη διεξαγωγή των επιχειρήσεων.

Αναπάντητα ερωτήματα

Αν δηλαδή, σε κάποια δεδομένη χρονική στιγμή, οι λιβυκές ένοπλες δυνάμεις αποδεδειγμένα τερματίσουν τη διεξαγωγή επιχειρήσεων κατά των αντικαθεστωτικών, τότε, η πολυεθνική δύναμη θα διακόψει τη διεξαγωγή των αεροπορικών επιδρομών και θα ζητήσει από το «Στρατιωτικό Συμβούλιο της Βεγγάζης» (Benghazi Military Council) να διατάξει «κατάπαυση του πυρός»;

Σ' αυτή την περίπτωση, πως θα αντιδράσουν οι αντικαθεστωτικοί;

Ο επικεφαλής του Συμβουλίου, Mustafa Mohammed Abdul Jalil, είναι εξουσιοδοτημένος να λάβει αποφάσεις, που θα καθορίσουν το μέλλον του συνόλου των αντικαθεστωτικών, όταν μάλιστα, έχουν προκύψει προβλήματα συνοχής εντός του Συμβουλίου;

Θα ακολουθήσουν διαβουλεύσεις μεταξύ του καθεστώτος και του «Προσωρινού Μεταβατικού Εθνικού Συμβουλίου» (Interim Transitional National Council) των αντικαθεστωτικών, με εξωτερική διαμεσολάβηση;

Την επόμενη ημέρα της διάσκεψης του Λονδίνου, όλα αυτά τα ερωτήματα συνεχίζουν να παραμένουν αναπάντητα.

Ως γνωστόν, οι επίσημες επιδιώξεις του «Προσωρινού Μεταβατικού Εθνικού Συμβουλίου» των αντικαθεστωτικών είναι:

- ✓ Η κατάληψη των εδαφών, που ελέγχονται από τις κυβερνητικές δυνάμεις.
- ✓ Η εκθρόνιση του συνταγματάρχη Qaddafi από την εξουσία.
- ✓ Η ενοποίηση της Κυρηναϊκής με την Τριπολιτάνια και πρωτεύουσα την Τρίπολη, και
- ✓ Η άρνησή τους να αναπτυχθούν ξένες δυνάμεις στο έδαφος της Λιβύης.

Επομένως, ο Qaddafi ακόμη και να διατάξει την «κατάπαυση του πυρός» είναι βέβαιο ότι οι αντικαθεστωτικές δυνάμεις θα συνεχίσουν την προέλασή τους προς τα δυτικά, με αντικειμενικό σκοπό την κατάληψη της Τρίπολης και την πτώση του κανταφικού καθεστώτος. Άρα, η απόφαση-συμφωνία της συνόδου του Λονδίνου για «συνέχιση της διεξαγωγής των επιχειρήσεων, μέχρι ο Muammar Qaddafi να συμμορφωθεί» δεν προσθέτει τίποτε καινούριο. Ουσιαστικά, στη σύνοδο του Λονδίνου απλά επαναβεβαιώθηκε η πρόθεση της διεθνούς

κοινότητας να εφαρμόσει τις αποφάσεις 1970 και 1973 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, οι οποίες, όμως, δεν δίνουν λύση στο πρόβλημα.

Πιθανές συνέπειες για την περιοχή της Μεσογείου

Το μόνο σημαντικό στοιχείο, το οποίο προέκυψε και το οποίο συνιστά ένδειξη για τις πιθανές μελλοντικές εξελίξεις, είναι οι συγκλίνουσες δηλώσεις της Αμερικανίδας επικεφαλής του State Department, Hillary Clinton, του Γάλλου υπουργού Εξωτερικών, Alain Marie Juppé, και του Βρετανού υπουργού Εξωτερικών, William Jefferson Hague, για «πιθανό εξοπλισμό των αντικαθεστωτικών δυνάμεων με νέα απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ». Το σενάριο αυτό δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια «παρατεταμένη διεξαγωγή επιχειρήσεων», μεταξύ του λιβυκού στρατού και των αντικαθεστωτικών δυνάμεων, και με την αεροπορική υποστήριξη της διεθνούς δύναμης, που θα επιχειρεί υπό ΝΑΤΟϊκή διοίκηση. Γενικά, θεωρείται ως ένα από τα «απευκταία σενάρια», με απρόσμενες συνέπειες.

- Οι παρατεταμένες χερσαίες επιχειρήσεις είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα επιφέρουν:
- ✓ Πολλαπλασιασμό των ανθρώπινων απωλειών. Μέχρι στιγμής, είναι αδύνατον να προσδιορισθεί ο ακριβής αριθμός των νεκρών και των τραυματιών, όμως, υπολογίζονται σε αρκετές χιλιάδες.
- ✓ Επιδείνωση της κατάστασης ασφάλειας στην περιοχή της κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου, που μπορεί να προκαλέσει συγκρουσιακές σχέσεις και μεταξύ κρατών, ειδικά αν ληφθούν υπόψη αφενός οι άλλες εξεγέρσεις στην ευρύτερη περιοχή (Υεμένη, Συρία, Μπαχρέιν, κτλ), και αφετέρου τα συμφέροντα που υποστηρίζονται από εξωτερικούς κρατικούς ή μη κρατικούς δρώντες, αλλά και οι εν δυνάμει απειλές που πιθανόν θα κληθούν να αντιμετωπίσουν οι γειτονικές χώρες.
- ✓ Δημιουργία μαζικών μεταναστευτικών ρευμάτων. Πέρα από τις δεκάδες χιλιάδες προσφύγων που ήδη έχουν καταφύγει στην Τунησία και την Αίγυπτο, τις τελευταίες έξι ημέρες, παρατηρείται άφιξη πλοιαρίων στην Ιταλία και στη Μάλτα, απευθείας από τη Λιβύη. Σύμφωνα με την UNHCR, από το Σάββατο 26 Μαρτίου, περισσότερα από πέντε πλοία με 1.484 άτομα έφτασαν στα ιταλικά νησιά Linosa, Lampedusa και Sikelia, προερχόμενοι από την περιοχή της Τρίπολης. Επίσης, δύο πλοία με 535 άτομα έφτασαν στη Μάλτα προερχόμενα από λιβυκές ακτές.
- ✓ Αύξηση του κόστους της διεξαγωγής των επιχειρήσεων, το οποίο, μαζί με τον πιθανό εξοπλισμό των αντικαθεστωτικών δυνάμεων, θα επιβαρύνει σημαντικά την οικονομία της μελλοντικής λιβυκής κυβέρνησης. Ήδη, ο Ανώτατος Διοικητής των Συμμαχικών Δυνάμεων στην Ευρώπη (SACEUR), ναύαρχος James G. Stavridis, ανέφερε ότι, μέχρι στιγμής, το κόστος των στρατιωτικών επιχειρήσεων έχει κοστίσει «εκατοντάδες χιλιάδες δολάρια». Μάλλον, αρκετές εκατοντάδες εκατομμυρίων δολαρίων θα ήθελε να αναφέρει ο ναύαρχος, αφού, μόνο ένα βλήμα Cruise Tomahawk κοστίζει περισσότερο από 500.000 δολάρια. Βέβαια, η Λιβύη διαθέτει πλούσια κοιτάσματα υδρογονανθράκων, ως εκ τούτου, η μελλοντική κυβέρνηση θα έχει την οικονομική δυνατότητα να αποπληρώσει τα χρέη της, μέσω νέων συμφωνιών με τις διεθνείς πετρελαϊκές εταιρίες. Αυτό το γνωρίζουν πολύ καλά οι ενδιαφερόμενες πλευρές!
- ✓ Δημιουργία προϋποθέσεων περαιτέρω παρέμβασης στα εσωτερικά της Λιβύης, και ειδικά, σε ότι αφορά το μελλοντικό status της χώρας σε πολιτικό επίπεδο. Αυτό δημιουργεί με τη σειρά του προϋποθέσεις δραστηριοποίησης της "al-Qaeda in Maghreb" (AQIM), για την οποία, προς το παρόν, δεν υπάρχουν επιβεβαιωμένες πληροφορίες ότι συμμετέχει στον αγώνα των αντικαθεστωτικών, πλην, της αναφοράς του ναυάρχου James G. Stavridis, για «ενδείξεις παρουσίας της al-Qaeda ή της Hezbollah, χωρίς ωστόσο να έχει διαμορφωθεί σαφής εικόνα της αναδυόμενης λιβυκής αντιπολίτευσης».

Που οδηγούν οι θέσεις της Αθήνας;

Με τις παρούσες συνθήκες, «είναι σχεδόν αδύνατον να εκτιμηθεί πότε θα προκύψει και ποια θα είναι η διάδοχη κατάσταση σε πολιτικό επίπεδο στη μετά-Qaddafi εποχή». Η κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στην περιοχή μόνο προβλήματα μπορεί να δημιουργήσει

στην Ελλάδα. Η συμφωνία της Συνόδου του Λονδίνου, λόγω των ορατών συνεπειών πρέπει να θεωρείται ως ένα από τα «απευκταία σενάρια» για την Αθήνα.

Σωστά, ο υπουργός Εξωτερικών Δημήτρης Δρούτσας, σε δηλώσεις του μετά τη διάσκεψη, τόνισε ότι ο πρωθυπουργός από την πρώτη στιγμή υποστήριξε την ανάγκη για την εξεύρεση πολιτικής λύσης. Σωστή και η αναφορά του στους τρεις στόχους της διάσκεψης του Λονδίνου: «δέσμευση της διεθνούς κοινότητας για την εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ - παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας - πολιτική διαδικασία, προκειμένου ο λιβυκός λαός να πάρει το μέλλον στα χέρια του». Όμως, πολιτική λύση δεν προέκυψε, και μάλιστα, καθυστερεί χαρακτηριστικά. Αντίθετα, με την πιθανή πρόταση περί εξοπλισμού των αντικαθεστωτικών, η χώρα φαίνεται να οδηγείται σε μια «παρατεταμένη συγκρουσιακή κατάσταση», με απρόβλεπτες συνέπειες, τόσο για την ίδια τη Λιβύη όσο και για την ευρύτερη περιοχή της κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου. Αυτές οι αποφάσεις δεν θα έπρεπε να αντικατοπτρίζουν τις ελληνικές θέσεις, διότι δημιουργούν αβεβαιότητα, ρευστότητα και πολλαπλασιασμό των συγκρούσεων σε βάθος χρόνου. Το καλύτερο σενάριο είναι η άμεση απομάκρυνση του Λίβυου ηγέτη, είτε αυτό επιτευχθεί διπλωματικά είτε μέσω των στρατιωτικών επιχειρήσεων. Η λύση αυτή τερματίζει τις συγκρούσεις, ξεκαθαρίζει το τοπίο και παραδίδει τη χώρα στα χέρια των Λίβυων πολιτών.

*Γιαννακόπουλος Βασίλης
Γεωστρατηγικός Αναλυτής
www.geostrategy.gr*